

รายงานราคาน้ำมัน การคาดการณ์และผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม

น้ำมันเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากในปัจจุบัน เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชนและภาคธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในเรื่องการเดินทาง ตลอดจนการผลิตและการขนส่งสินค้า ราคาน้ำมันที่สูงขึ้นจะทำให้ต้นทุนการขนส่งและราคาสินค้าสูงขึ้น โดยราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นจะทำให้การบริโภคของประชาชนลดลง ซึ่งจะส่งผลโดยตรงกับการผลิตและการจ้างงาน นอกจากนี้ราคาน้ำมันที่สูงขึ้นจะก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น อันส่งผลให้ภาคเอกชนมีการลงทุนลดลงอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งเมื่อการบริโภค การผลิตและการลงทุนลดลงจะทำให้รายได้ประชาชาติหรือ GDP ของประเทศลดลงในที่สุด บทวิเคราะห์ฉบับนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อสำรวจสถานการณ์ราคาน้ำมันในปัจจุบัน พร้อมทั้งทำการวิเคราะห์คาดการณ์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประเทศไทยโดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม เพื่อเป็นการแจ้งเตือนถึงภาวะเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นอันเป็นผลจากราคาน้ำมัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐและเอกชนในการวางแผนได้อย่างเหมาะสม โดยการศึกษาประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลด้านการพึ่งพาน้ำมันของไทย 2) สถานการณ์ราคาน้ำมันและการคาดการณ์แนวโน้มราคาน้ำมันในปี 2562 และ 3) การประเมินผลกระทบด้านราคาน้ำมันต่อภาคเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของไทย

1. การพึ่งพาน้ำมันของประเทศไทย

ประเทศไทยมีการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันดิบในระดับที่สูงมาก โดยเมื่อเปรียบเทียบระหว่างมูลค่าการนำเข้าน้ำมันดิบและมูลค่าการส่งออกพบว่า มีมูลค่าการนำเข้าเทียบกับการส่งออกในสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 90¹ มาโดยตลอด และเมื่อพิจารณามูลค่าการนำเข้าน้ำมันดิบของไทยพบว่า มูลค่าการนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2541 ประเทศไทยมีการนำเข้าน้ำมันดิบคิดเป็นมูลค่า 2,916.45 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และเพิ่มขึ้นสูงสุดที่ 39,211.69 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2556 อันเป็นผลมาจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้น² หลังจากนั้นมูลค่าการนำเข้าน้ำมันดิบของไทยได้ลดลงในปีต่อ ๆ มา เป็นผลมาจากราคาน้ำมันดิบของโลกที่ต่ำลง โดยมีมูลค่าการนำเข้าที่ 15,245.39 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2559 อย่างไรก็ตาม มูลค่าการนำเข้าของไทยเริ่มมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้ง ทั้งนี้ ในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าที่ 19,515.20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2561 (ม.ค.-ต.ค.) ไทยนำเข้าคิดเป็นมูลค่า 22,740.77 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (รายละเอียดตามภาพที่ 1)

ในด้านของแหล่งนำเข้าน้ำมันดิบ ไทยมีการนำเข้าน้ำมันดิบจากสหรัฐอเมริกาได้รับเอมิเรตส์มากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.69 รองลงมาคือ ซาอุดีอาระเบียร้อยละ 23.34 มาเลเซียร้อยละ 9.03 รัสเซียร้อยละ 6.54 และอินโดนีเซียร้อยละ 5.71 อันดับต่อ ๆ มาได้แก่ กาตาร์ ออสเตรเลีย บรูไนฯ ไนจีเรีย และสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีสัดส่วนการนำเข้าที่ร้อยละ 5.29, 3.40, 2.93, 2.20 และ 1.82 ตามลำดับ (รายละเอียดตามภาพที่ 2)

¹ การคำนวณของ กว.

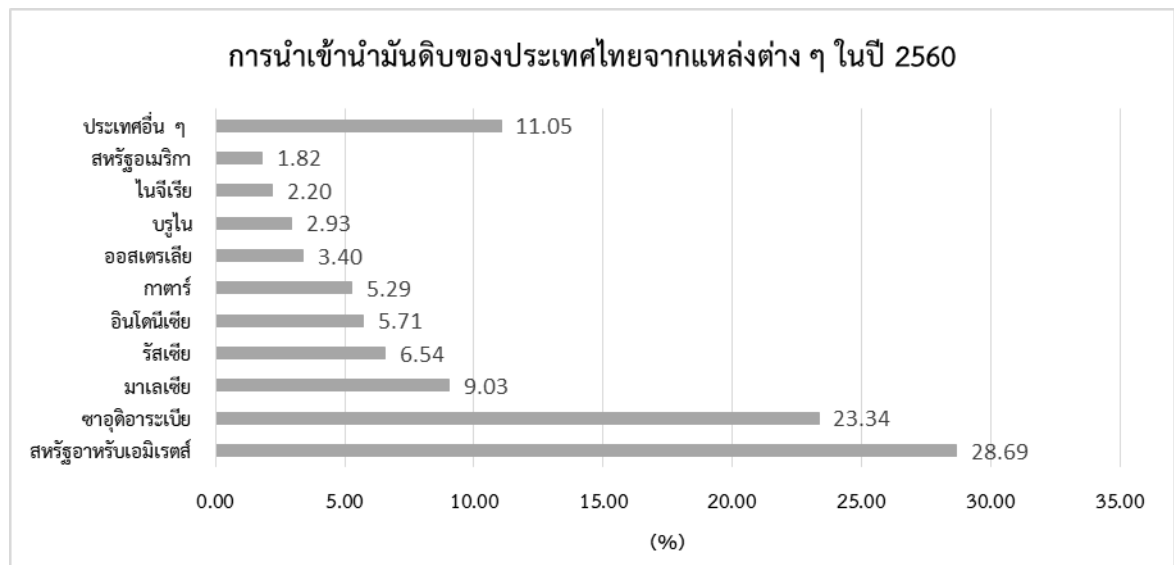
² ปี 2556 เป็นปีราคาน้ำมันในตลาดโลกสูงมากที่สุดในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา โดยมีระดับราคาอยู่ที่ 97.98-108.56 ดอลลาร์สหรัฐฯ/บาร์เรล และเริ่มมีราคาลดลงในปีต่อ ๆ มา

ภาพที่ 1 มูลค่าการนำเข้าน้ำมันดิบของไทย ปี 2541-2561

ที่มา: Global Trade Atlas

ภาพที่ 2 การนำเข้าน้ำมันดิบของประเทศไทยจากแหล่งต่าง ๆ ในปี 2560

ที่มา: Global Trade Atlas

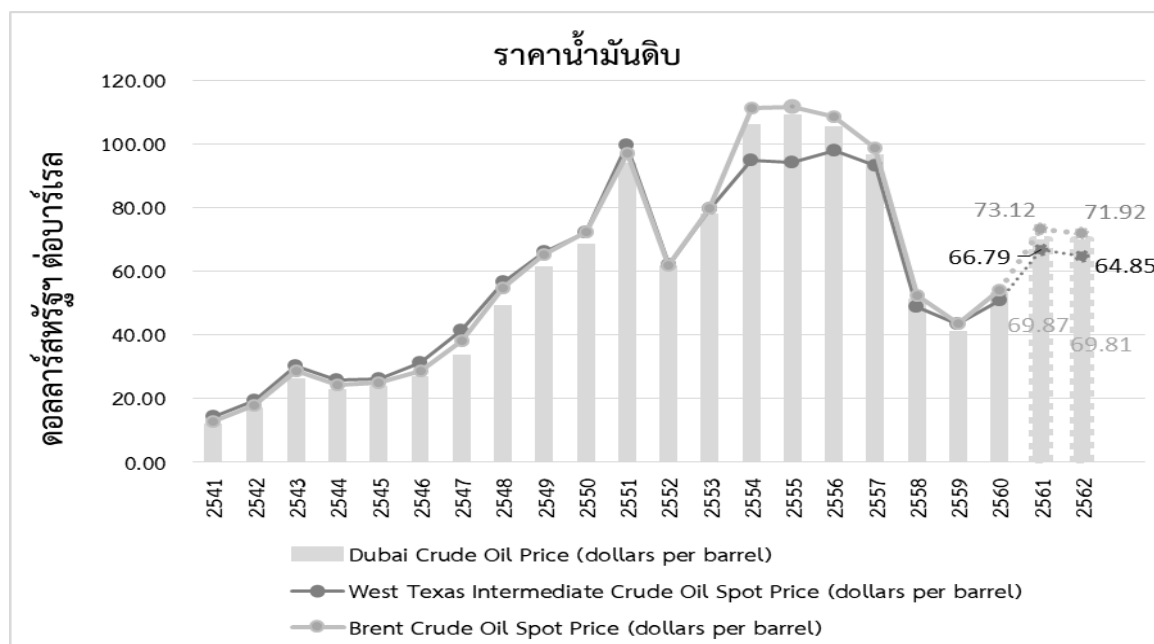
2. สถานการณ์ราคาน้ำมันและการคาดการณ์ราคาน้ำมันในปี 2562

ในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา ราคาน้ำมันดิบมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยราคาน้ำมันดิบได้เพิ่มขึ้นจาก 12.13-14.42 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อบาร์เรลในปี 2541 ขึ้นสูงสุดที่ 94.08-111.65 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อบาร์เรลในปี 2555³ หลังจากนั้น ราคาน้ำมันดิบเริ่มมีความผันผวนโดยมีระดับราคาที่ลดลงในปี 2556-2559 ทั้งนี้ ราคาน้ำมันดิบ

³ ราคาน้ำมันในแต่ละตลาดมีความแตกต่างกัน โดยปี 2555 เป็นปีที่ราคาน้ำมันตลาดในตลาด Brent และ Dubai มีราคาสูงสุดสำหรับตลาด West Texas ราคาสูงสุดจะอยู่ในปี 2556

ในปี 2559 อยู่ที่ 41.20-43.74 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล และเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 50.79-54.15 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรลในปี 2560 (รายละเอียดตามภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 ราคาน้ำมันดิบรายปีและการคาดการณ์ราคาน้ำมันปี 2562

ที่มา: International Monetary Fund (IMF) และ U.S. Energy Information Administration (EIA)

ราคาน้ำมันดิบปี 2561: สำหรับในปี 2561 ราคาน้ำมันดิบยังมีทิศทางค่อนข้างผันผวน โดยในไตรมาสที่ 4 ช่วงต้นเดือนตุลาคม 2561 ราคาน้ำมันดิบมีการปรับตัวสูงขึ้น เป็นผลมาจากมาตรการคว่ำบาตรของสหรัฐอเมริกาต่อประเทศอิหร่าน ทำให้มีการคาดการณ์ว่า อุปทานน้ำมันจากอิหร่านจะลดลงมาก แต่ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน ราคาน้ำมันดิบกลับมีแนวโน้มลดลง หลังสหรัฐอเมริกาประกาศผ่อนผันมาตรการคว่ำบาตรอิหร่านให้แก่ 8 ประเทศ ได้แก่ จีน อินเดีย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น อิตาลี กรีซ ไต้หวัน และตุรกี ให้สามารถนำเข้าน้ำมันดิบจากอิหร่านได้เป็นระยะเวลา 180 วัน ซึ่งเป็นการผ่อนคลายความกังวลเรื่องอุปทานของอิหร่านไปได้ในระยะสั้น สำหรับในปี 2561 U.S. Energy Information Administration (EIA) ได้คาดการณ์ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ และราคาน้ำมันดิบเวสต์เท็กซัสจะอยู่ที่ 73.12 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล และ 66.79 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล ตามลำดับ สำหรับราคาน้ำมันดิบดูไบ International Monetary Fund (IMF) ได้คาดการณ์ว่า อยู่ที่ 69.87 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล (ภาพที่ 3)

ราคาน้ำมันดิบปี 2562: สำหรับราคาน้ำมันดิบในปี 2562 นั้น หน่วยงานทั้ง EIA และ IMF คาดการณ์ว่าราคาน้ำมันดิบจะต่ำกว่าในปี 2561 เล็กน้อย เนื่องจากสหรัฐอเมริกาได้เพิ่มแท่นขุดเจาะน้ำมันอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ซาอุดีอาระเบียได้ให้คำมั่นในการเพิ่มกำลังการผลิตทดแทนการผลิตในอิหร่านจากมาตรการคว่ำบาตรของสหรัฐฯ ประกอบกับความเสี่ยงจากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกและเป็นผลให้ความต้องการน้ำมันลดลง จากสถานการณ์ดังกล่าว EIA จึงคาดการณ์ว่า ราคาน้ำมันดิบเบรนท์ และราคาน้ำมันดิบเวสต์เท็กซัส ในปี 2562 จะอยู่ที่ 71.92 และ 64.85 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล ตามลำดับ สำหรับราคาน้ำมันดิบดูไบ IMF คาดการณ์ว่าจะอยู่ที่ 69.81 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล (ภาพที่ 3)

3. การประเมินผลกระทบของราคาน้ำมันดิบในปี 2562

ในการประเมินผลกระทบของราคาน้ำมันดิบในปี 2562 โดยใช้แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคของ สศอ. จากตัวเลขการคาดการณ์ราคาน้ำมันดิบดูไบของ IMF⁴ คาดว่า ราคาน้ำมันดิบจะมีการลดลงจากราคา 69.87 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล ในปี 2561 ลงมาที่ 69.81 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรลในปี 2562 จะก่อให้เกิดผลต่อเศรษฐกิจ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การประเมินผลกระทบของราคาน้ำมันดิบดูไบ

Items	ราคาน้ำมันดิบดูไบที่ 69.81 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล
RGDP	0.00149
RGDP of Manufacturing	0.00403
Private Consumption Sector	0.00042
Private Investment Sector	0.00065
Merchandise Exports at USD	0.00252
Core Inflation Rate	-0.00041

ที่มา: จากการคำนวณโดยแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคของ สศอ.

จากตารางที่ 1 การประเมินผลกระทบของราคาน้ำมันดิบดูไบ เมื่อราคาน้ำมันดิบดูไบลดลงอยู่ที่ 69.81 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล (จากกรณีฐาน) มีผลทำให้รายได้ประชาชาติแท้จริง (RGDP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.00149 จากกรณีฐาน, รายได้ภาคอุตสาหกรรมแท้จริง (RGDP of Manufacturing) เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.00403 จากกรณีฐาน, การบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.00042 จากกรณีฐาน, การลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.00065 จากกรณีฐาน การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.00252 จากกรณีฐาน และอัตราเงินเฟ้อลดลงร้อยละ 0.00041 จากกรณีฐาน โดยจะเห็นได้ว่า เมื่อราคาน้ำมันดิบดูไบมีราคาลดลงจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในเชิงบวก แต่มีผลกระทบในระดับต่ำ เนื่องจากระดับราคาน้ำมันดิบในปี 2562 จะแตกต่างจากปี 2561 เพียงเล็กน้อย

โดยสรุป ราคาน้ำมันดิบในปี 2562 มีการคาดการณ์ว่าราคาน้ำมันดิบจะลดลงจากปี 2561 เพียงเล็กน้อย ทำให้เป็นผลบวกต่อเศรษฐกิจของประเทศค่อนข้างน้อยเช่นเดียวกัน ดังนั้น ในปี 2562 ราคาน้ำมันดิบจึงไม่น่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยมากนัก

ผู้จัดทำ

อรศุภา เชาวนปรีชา

อนุวัตร จุลินทร

กลุ่มพัฒนาแบบจำลอง

กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ธันวาคม 2561

⁴ แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคของ สศอ. ได้ใช้ราคาน้ำมันดิบดูไบเป็นตัวแปรชี้วัดด้านราคาน้ำมัน การกระทบแบบจำลองจึงทำเฉพาะกรณีราคาน้ำมันดูไบมีการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น

แหล่งอ้างอิง

- ๑) <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/645795>
- ๒) <https://www.eia.gov/outlooks/steo/report/prices.php>
- ๓) https://www.gtis.com/gta/secure/htscty_wta.cfm
- ๔) <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2018/09/24/world-economic-outlook-october-2018>
- ๕) http://www.nesdb.go.th/more_news.php?cid=570&filename=index
- ๖) <http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=crude-oil-dubai&months=12>
- ๗) http://www.oie.go.th/publications/oie_share_vol36Mar2558
- ๘) https://www.thaioilgroup.com/home/media_critic.aspx?id=178
- ๙) <http://www.scbeic.com/th/detail/products/5094>
- ๑๐) ดร. ยรรยง ไทยเจริญ. ปัจจัยกำหนดทิศทางราคาน้ำมันปี 2019. โพสต์ทูเดย์ (5 ธันวาคม 2561): 5